

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 396/2017 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om tolktjänsterna för hörselskadade, synhörselskadade och talskadade

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 396/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Johanna Karimäki/gröna m.fl.:

Vad gör regeringen för att inte tillgången till tolktjänsterna för hörselskadade och talskadade försvagas?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Syftet med lagen om tolkningstjänst för handikappade personer (133/2010) är att främja möjligheter för personer med funktionsnedsättning att fungera som jämbördiga medlemmar av samhället. Lagen siktar till att för sin del säkerställa att de grundläggande rättigheterna för personer med funktionsnedsättning, såsom rätten att delta i samhället och språkliga rättigheter, förverkligas. För genomförandet av lagen ansvarar FPA, som även fattar beslut om ordnadet av tolkningstjänster och ersättning för kostnader i samband med det. Tolkningstjänsterna ska ordnas på ett sätt som säkerställer att bestämmelserna i ovan nämnda lag och bestämmelserna om de grundläggande rättigheterna i grundlagen efterlevs. Finland har åtagit sig att följa FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Tolkning behandlas i synnerhet av artikel 21 Yttrandefrihet och åsiktsfrihet samt tillgång till information i konventionen.

FPA har meddelat att man förberett sig på en ny upphandling av tjänsten genom att analysera FPA:s statistik för åren 2011–2016. På grundval av dessa uppgifter räknade man ut en tolkningsresurs, som ska omfatta klienternas behov fram till 2021. Antalet klienter och användningen av tjänsten antas öka inom varje klientgrupp och tolkningstjänsten upphandlas till ett större timantal än tidigare. FPA ämnar år 2018 upphandla tolkning för 49 miljoner euro, medan motsvarande belopp år 2016 var 42,9 miljoner euro. I upphandlingen godkändes 678 tolkar och därtill genomförs en ytterligare upphandling efter besvärstiden för anbudsförfarandet löpt ut, så att man på ett bättre sätt kan trygga den geografiska tillgången till tolkar. Uppskattningsvis kommer det totala antalet tolkar att vara drygt 700.

Enligt statistikdatabasen Kelasto hade FPA år 2016 till sitt förfogande 844 tolkar, men av dessa hade 767 tolkar uppgett att de utfört tolkningsarbete, varav 367 tolkar hade arbetat över 565 timmar och 400 tolkar högst 565 timmar, vilket är den nuvarande upphandlingens definition för en deltidstolk. 78 tolkar har arbetat 50 timmar eller mindre som tolk. Av de 844 tolkarna arbetar

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 396/2017 rd

för närvarande 43 procent över 565 timmar. Kalkylen bygger på en heltidstolks årsarbete på 1 130 timmar per år (= 1 tolkresurs) och en deltidstolks årsarbete på 565 timmar per år (= 0,5 tolkresurser). (Källa: Akavas Specialorganisationer rf:s/Finlands teckenspråkstolkare rf:s och Viittomakielialan Tulkkauspalvelun Tuottajat ry:s löne- och övriga anställningsvillkor). Det har under de senaste åren observerats att klienternas behov av tolkningstjänster inte har varit tillräckligt stort för att sysselsätta tjänsteproducenternas alla tolkar under den nuvarande avtalsperioden.

Tolkning av hög kvalitet förutsätter att tolken kontinuerligt utövar sitt yrke. Målet med upphandlingen är att i framtiden erbjuda tolkningsarbete i sådan utsträckning att tolkarna kan upprätthålla sin yrkesskicklighet inom tolkning och även få sitt uppehälle genom tolkning. På grund av detta upphandlar inte FPA tolkar som arbetar få timmar. På detta sätt ser man till att klienten erhåller tolkningstjänster av hög kvalitet.

Målet är att i framtiden även öka klienternas möjligheter att påverka ordnandet av tolkningstjänsten. Tjänsten ordnas från och med 2018 som närservice och klienten kan själv välja hur mycket han eller hon vill påverka tjänsten. Klienten kan välja att tjänsten ordnas med hjälp av en tolklista, varvid han eller hon föreslår lämpliga tolkar från sitt närområde och klienten kan även utse en tolk från listan som han eller hon önskar att förmedlas till exempel att ge tolkning i arbetslivet. I många tolkningssituationer förbättras tolkningens kvalitet och kontinuiteten förbättras om klienten och tolken känner varandra. Om klienten inte vill använda en tolklista, förmedlar FPA en för klienten lämplig tolk som arbetar på eller i närheten av den ort där tolkning behövs. Användningen av tolkar från närområdet minskar resekostnaderna och även tiden som läggs ned på resor. Målet är att en allt större del av tolkens arbetsdag går åt till tolkning istället för att resa.

Social- och hälsovårdsministeriet följer upp genomförandet av lagen om tolkningstjänst för handikappade personer samt bedömer vid behov ordnandet av tjänsten och dess utvecklingsbehov tillsammans med FPA och andra parter i tolkningstjänsten. FPA samarbetar även regelbundet med olika intressenter för att utveckla tjänsten. Regeringen har dock ingen jurisdiktion vid genomförande av bestämmelserna i FPA:s beslut.

Helsingfors 13.10.2017

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko